

[Jytte Andersen]

sagde, mænds mulighed for at avle børn bør vi også sætte ind med forebyggelse og modforanstaltninger. Her vil HK-undersøgelsen naturligvis give os et bedre fundament under det arbejde, der ligger foran os med at opstille de retningslinjer og sikkerhedsforudsætninger, vi naturligvis må stille for hele arbejdsmiljøspørgsmålet ved skærmarbejde.

Så kan man spørge, om de gravide kvinder og de mænd, som skal avle børn, har tid til at vente. I overgangsperioden, indtil vi får et reelt grundlag for at sætte de præcise krav op, synes jeg egentlig man bør kunne imødekomme kvindernes eget ønske om at blive fritaget for skærmarbejde og at opfyldelsen af dette ønske ikke må medføre en svækket position i øvrigt på arbejdsmarkedet.

HK har anvist den mulighed, at man laver lokale aftaler, og det synes vi i socialdemokratiet er en ganske udmærket løsning på problemet, sådan som det ser ud i øjeblikket.

Der eksisterer selvfølgelig også en tredje frygt, nemlig frygten for at blive overflødig på arbejdsmarkedet, og det er en frygt, der er en realitet for mange kvinder, fordi det netop er på mange kvindearbejdsområder, teknologien vinder frem.

Her må vi igen sige, at det er uddannelse, uddannelse og atter uddannelse, der skal til, men det er også tryktaftaler, sikkerhed for, at man ikke bliver gjort overflødig, men at man bliver rustet til at tage noget af det mere spændende arbejde, der følger med den ny teknologi.

Jeg vil til sidst sige til arbejdsministeren, at det ikke så meget handler om at sige, at kvinder må ruste sig; for os politikere må det til enhver tid handle om, at vi giver kvinder de nødvendige forudsætninger for at få den uddannelse, som sætter dem i stand til at blive på arbejdsmarkedet og gå ind i de nye jobfunktioner, og jeg synes ikke, den nuværende regering har været særlig behjælpelig med at skabe de uddannelsesmæssige betingelser, som er nødvendige for, at kvinderne i fremtiden kan blive på arbejdsmarkedet og også komme ind i de nye job.

(Kort bemærkning).

Elisabeth Bruun Olesen (VS):

Fru Jytte Andersen sagde, at tvivlen skal komme kvinderne til gode, sådan at kvinder, der er gravide, skal kunne fritages for deres

arbejde, og det giver jeg fru Jytte Andersen 100 pct. ret i. Men problemet er, at lokalaftaler ikke er tilstrækkelige, for der er mange steder, hvor man ikke vil være i stand til at forhandle sig frem til en lokalaftale, og det vil sige, at gravide kvinder de steder stadig væk skal sidde og arbejde foran skærmene. Derfor burde der fra centralt hold laves en aftale, så kvinderne kunne fritages for arbejdet. Det tager heller ikke højde for det andet problem, som både hr. Taanquist og fru Jytte Andersen var inde på, nemlig hvilken virkning det har over for mænd. Hvad med mændenes sæd? Kommer der aborter eller fosterskader på grund af dem, som vi har set inden for andre retninger? Det eneste rigtige og radikale ville selvfølgelig være, at hverken kvinder eller mænd, der overhovedet havde den tanke på et tidspunkt at få børn, måtte sidde og arbejde foran skærmene. Men det er vel for meget?

Bo Kristensen (KF):

Vi lever jo i et århundrede, hvor teknikken er kommet, og det er gået stærkt. Vi lever i et århundrede, hvor i begyndelsen 5 pct. af den danske befolkning var beskæftiget i erhvervslivet, mens det i dag er 50 pct. af befolkningen, der er beskæftiget i erhvervslivet. Det giver selvfølgelig nogle forhold, som må tages med i betragtning, når man ser på den teknologiske udvikling, som vi alle har været igennem. Det stiller også krav om, at vi kommer til at leve i et samfund, som kender baggrunden og vilkårene for den teknologi, som vi vil møde i stadig større omfang, og derfor er et af de punkter, som det er meget væsentligt at tage frem i forbindelse med teknologiuudviklingen, på hvilke måder vi i vores folkeskole og i vores uddannelsessystem i øvrigt sætter de unge i stand til at overskue den teknik, som vi får mere og mere af. Det drejer sig både om processtyringssiden, om datasiden, om skærmterminaler og om andre områder, hvor det er uhyre vigtigt, at vi sætter ungdommen i de yngre år i stand til at vurdere den teknik, man arbejder med.

Det er også vigtigt, når vi ser på disse forhold, at drage frem, at jo mere teknik, vi får, og jo mindre det danske samfund viser villighed til at være med i ny teknik, jo større risiko er der for, at vi indirekte bliver styret på verdenskortet af de store industrier.